

Recenzja rozprawy doktorskiej p.t.:
„Ocena możliwości wykorzystania oznaczeń mediatorów stanu zapalnego
w diagnostyce choroby Leśniowskiego i Crohna”
(„Assesement of the possibility of using measurements of inflammatory mediators
in the diagnosis of Leśniowski-Crohn disease”)
wykonanej przez Panią mgr farm. Krystynę Słowińską-Solnica
pod kierunkiem Pani dr hab. n. med. Małgorzaty Malczewskiej-Malec, prof. UJ

Choroba Leśniowskiego i Crohna jest przewlekłym, nieswoistym stanem zapalnym jelit, którego przyczyna jeszcze nie została jednoznacznie ustalona. Z uwagi na istotną rolę układu odpornościowego w patogenezie tej choroby trwają obecnie poszukiwania algorytmu określającego, które z rozpuszczalnych mediatorów reakcji odpornościowych mogą być przydatne w procesie diagnozowania oraz ocenie aktywności Choroby Leśniowskiego i Crohna. Podjęcie przez Panią mgr farm. Krystynę Słowińską-Solnica badań pod kierunkiem Pani dr hab.n.med. Małgorzaty Malczewskiej-Malec prof. UJ, obejmujących charakterystykę diagnostyczną wybranych cytokin prozapalnych i przeciwzapalnych jako markerów rozpoznania i oceny aktywności choroby Leśniowskiego i Crohna, z uwagi na znaczenie kliniczne i aspekt praktyczny tego zagadnienia uważam za w pełni właściwe jako temat rozprawy doktorskiej. Na wykonanie badań stanowiących przedmiot ocenianej rozprawy doktorskiej zgodę wyraziła Komisja Bioetyczna Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Podstawą ocenianej rozprawy doktorskiej są dwie oryginalne publikacje, w których Doktorantka jest pierwszym autorem:

1. Słowińska-Solnica K., Pawlica-Gosiewska D., Gawlik K., Owczarek D., Cibor D., Poczta H., Mach T., Solnica B.: *Serum inflammatory markers in the diagnosis and assessment of Crohn's disease activity*. Arch.Med.Sci. 2021; 17(1): 252-257

2. Słowińska-Solnica K., Pawlica-Gosiewska D., Gawlik K., Owczarek D., Cibor D., Solnica B., Malczewska-Malec M.: *Pro-inflammatory and anti-inflammatory cytokines as candidate markers in the diagnosis and assessment of Crohn's disease activity*. Arch.Med.Sci. 2022; DOI: <https://doi.org/10.5114/aoms/152645>

Łączna punktacja wymienionych powyżej publikacji to *Impact Factor*: 7,414 oraz punktacja MEN: 200. Dołączone do pracy oświadczenia dokumentują indywidualny udział współautorów publikacji (wynoszący od 5% do 20%) oraz jednoznacznie wskazują na wiodącą rolę Doktorantki w opracowaniu koncepcji, wykonaniu części eksperymentalnej pracy, opracowaniu i interpretacji uzyskanych wyników oraz opracowaniu manuskryptów prac stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej. Należy podkreślić, że prace zostały przed publikacją ocenione przez zespoły redakcyjne i uzyskały pozytywną ocenę niezależnych recenzentów.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska ma formę wydruku komputerowego. Treść merytoryczna rozprawy obejmuje 42 strony tekstu zawierającego: stronę tytułową, spis treści, a następnie kolejno rozdziały zatytułowane: wstęp, cele pracy, metodyka, publikacje wchodzące w skład pracy doktorskiej, podsumowanie wyników, wnioski, piśmiennictwo, streszczenie w języku polskim i w języku angielskim oraz oświadczenia współautorów publikacji. Zwyczajowo w rozprawach doktorskich po spisie treści zamieszczany jest wykaz stosowanych w tekście pracy skrótów literowych wraz z ich objaśnieniami. Brak tego rozdziału w ocenianej pracy absolutnie nie umniejsza jej wartości merytorycznej, ponieważ Doktorantka znaczenie wszystkich użytych skrótów konsekwentnie wyjaśniła w tekście pracy. Opracowanie edytorskie ocenianej rozprawy jest niezwykle staranne i przejrzyste.

W liczącym dwie strony wstępie Doktorantka zaprezentowała patogenезę choroby Leśniowskiego i Crohna z uwzględnieniem roli procesów odpornościowych, w tym szczególnej roli procesu zapalnego. Treść rozdziału „Wstęp” potwierdza doskonałe przygotowanie teoretyczne Doktorantki do realizacji badań określonych w temacie rozprawy doktorskiej. Cel pracy został przejrzysto sformułowany i określony jako:

- porównanie stężenia białka C-reaktywnego oraz wybranych cytokin prozapalnych oraz przeciwzapalnych w surowicy i iloczynów ich stężeń u pacjentów z aktywną lub nieaktywną postacią choroby Leśniowskiego i Crohna oraz w grupie kontrolnej, a następnie ocena korelacji stężeń badanych parametrów z wskaźnikiem aktywności choroby (CDAI);
- określenie charakterystyki diagnostycznej badanych parametrów w aspekcie rozpoznania i oceny aktywności choroby Leśniowskiego i Crohna.

W rozdziale „Metodyka” Doktorantka krótko charakteryzuje badane grupy pacjentów, wykonane badania laboratoryjne oraz metody statystyczne zastosowane do analizy wyników badań. Kolejny rozdział rozprawy doktorskiej to dwie oryginalne publikacje będące merytorycznym efektem zaplanowanych i konsekwentnie przeprowadzonych badań stanowiących realizację założonego celu. W publikacjach tych zostały szerzej omówione zagadnienia wstępu rozprawy, charakterystyka badanych grup pacjentów, opis metodologii badań oraz bardzo przejrzyste (zwłaszcza w ujęciu tabelarycznym) zestawienie uzyskanych wyników badań i ich interpretacja uzupełniona dodatkowo rozdziałem „Podsumowanie wyników”.

W publikacjach oraz rozdziale 3.1. rozprawy szczegółowo opisane zostały kryteria wyłączenia i włączenia do badań pacjentów z chorobą Leśniowskiego i Crohna, natomiast nie wskazano jakie kryteria włączenia i wyłączenia zastosowano dla osób z grupy kontrolnej, stąd moje pytanie i prośba do Doktorantki o wyjaśnienie tego istotnego zagadnienia.

Na podstawie wyników przeprowadzonych badań Doktorantka sformułowała 5 wniosków stanowiących właściwą odpowiedź na określone wcześniej cele pracy. „Piśmiennictwo”, „Streszczenie” oraz „Summary” to rozdziały kończące treść ocenianej rozprawy doktorskiej. Zamieszczone w ocenianej rozprawie „Piśmiennictwo” stanowi wykaz 24 pozycji literatury fachowej, gdzie zdecydowaną większość stanowią publikacje z ostatniej dekady. Wszystkie pozycje literaturowe zostały prawidłowo zacytowane w tekście pracy. Z obowiązku recenzenta wskazuję, że dwie cytowane pozycje literatury fachowej [6, 8] to rozdziały podręcznika (zwyczajowo w rozprawach doktorskich nie cytuje się pozycji podręcznikowych).

Podsumowując stwierdzam, że oceniana rozprawa wykazuje wysoki poziom merytoryczny, a uzyskane rezultaty o znaczeniu poznawczym oraz praktycznym, są oryginalnym, twórczym osiągnięciem Doktorantki. Tym samym stwierdzam, że przedstawiona do recenzji praca Pani mgr farm. Krystyny Słowińskiej-Solnicy zatytułowana **„Ocena możliwości wykorzystania oznaczeń mediatorów stanu zapalnego w diagnostyce choroby Leśniowskiego i Crohna”**, wykonana pod kierunkiem Pani dr hab.n.med. Małgorzaty Malczewskiej-Malec prof. UJ, w pełni odpowiada wymogom stawianym rozprawom doktorskim określonym w *art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 574 ze zm.)*. W związku z powyższym przedkładam wniosek o dopuszczenie Pani mgr farm. Krystyny Słowińskiej-Solnicy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Równocześnie **wnioskuję o wyróżnienie ocenianej rozprawy doktorskiej**, ponieważ reprezentuje ona wysoki poziom merytoryczny i spełnia zawarte w rekomendacjach Rady Dyscypliny Nauki medyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego kryteria dotyczące wyróżnienia rozpraw doktorskich w formie cyklu prac.

Zabrze, dn. 02.03.2023 r.

dr hab. n. med. Anna Mertas, prof. SUM